

موسیقی مذهبی و رسانه، در گفتگو با سید حمید رضا حسینی،
مدیر اداری نظارت و ارزشیابی موسیقی مرکز موسیقی و سرود رسانه ملی

نوای نغمه‌های رضوی

عبدالغفور محمدزاده

سید حمیدرضا حسینی، فارغ‌التحصیل دانشکده‌ی صدا و سیما، سابقه‌ای طولانی در زمینه‌ی برنامه‌سازی و تولید موسیقی در شبکه‌های خراسان رضوی و جام‌جم تهران دارد. وی هم‌اکنون مدیر اداری نظارت و ارزشیابی مرکز موسیقی و سرود سازمان صدا و سیماست. با وی گفتگویی انجام داده‌ایم در خصوص جایگاه موسیقی مذهبی در رسانه ملی که از نظراتان می‌گذرد.

بعضاً آثار تولیدی ما در جشنواره‌های مختلف موسیقی، از جمله جشنواره تولیدات مراکز استان‌ها که معتبرترین مارا تن هنری در رسانه است، صاحب رتبه و نشان می‌شد. * معمولاً یکی از دغدغه‌های مسئولان در بخش موسیقی، این است که قطعاتی بسازند که در عین فاخر بودن، ملکه‌ی ذهن مخاطب نیز بشود. به زعم بسیاری از کارشناسان، شما در مشهد با تولید قطعه‌ی «پوئم سمفونی آیینی خراسان» به این جایگاه دست یافتید. قدری درباره‌ی این اثر بگویید.

** یکی از آثاری که در مدت خدمتم در جوار بارگاه ملکوتی ولی نعمتمان، حضرت علی‌ابن موسی‌الرضا(علیه السلام)، تولید شد، همین قطعه پوئم سمفونی آیینی خراسان بود.

این قطعه، در سه اپیزود نوشته شده بود که در هر سه بخش آن، حضور مفاهیم موسیقی رضوی احساس می‌شد. در مطلع این اثر، المان‌های صوتی حرم مطهر، از قبیل، آوای نقاره و کرنا، نوای صلوات زائران، افکت مهمه‌ی زیارت، ندای ذکر صلوات زائران و نیز صلوات خاصی حضرت و حتی صدای بال کبوتران قرار داشت. بعد، با ابیاتی از موسیقی آیینی و محلی منطقه و نیز

* به عنوان سوال اول، برگردیم به چند سال قبل. زمانی که شما در صدا و سیما، مرکز خراسان رضوی، مسئولیت واحد شعر و موسیقی سازمان را به عهده داشتید. چه میزان از تولیدات موسیقی شما در آن زمان، در بخش مذهبی بود و اساساً آثار تولیدی در چه سطحی بود؟

** ما در ساختارهای مختلف موسیقی، تولید داشتیم. موسیقی محلی- مقامی که خراسان یکی از گنجینه‌های غنی در این خصوص است، موسیقی سنتی، پاپ، کودک، ارکسترال و آکاپلا. در تمامی این ساختارها، ما تولیدات ارزشمندی در زمینه‌ی موسیقی مذهبی داشتیم. مثلاً قطعه‌ی ۱۲ امام، در ساختار موسیقی محلی، مشهدالرضا و شبهای خراسان در ساختار پاپ، حضرت زهرا(سلام الله علیها) در ساختار آکاپلا، یعنی قالب خاصی از موسیقی که عمدتاً توسط گروه کر هم‌صدایی می‌شود و ساز در آن حضور ندارد.

عمده‌ی تولیدات نیز، به لحاظ اینکه از هنرمندان بنام و زبده در هر بخش استفاده می‌شد، در سطح کیفی عالی بودند. شعر خوب، آهنگ‌سازی و تنظیم خوب و در نهایت صدای خوب و صدابرداری حرفه‌ای، در قالب یک تیم حرفه‌ای، سبب می‌شد محصولی در سطح کیفی عالی تولید شود.

سروده‌هایی در وصف امام هشتم (علیه السلام)، اپیزود اول مزین و متبرک به نام و یاد این امام همام می‌شد. در انتها نیز به موضوع سازندگی در سایه‌ی الطاف امام رضا (علیه السلام) پرداخته می‌شد.

این اثر در جشنواره‌ی پانزدهم تولیدات مراکز استانها، جوایز متعددی را در بخشهای مختلف خوانندگی، آهنگسازی و تنظیم و نیز صدابرداری، از آن خود کرد. همچنین این اثر به عنوان اثر برتر مورد تجلیل قرار گرفت.

* در حال حاضر موسیقی مذهبی چه جایگاهی در رسانه ملی دارد؟

** ببینید، به همان میزانی که ما در رسانه، برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی با موضوعات متنوع مذهبی تولید می‌کنیم، به موسیقی خاص در این زمینه هم نیاز داریم و از آنجایی که سهم این برنامه در کنداکتور تولید و پخش، سهم چشمگیری است، موسیقی‌هایی هم که مورد استفاده‌ی برنامه‌سازان قرار می‌گیرند متنوع‌اند. از طرفی، ما تنوع شبکه‌های رادیو تلویزیونی و نیز مناسبت‌های مختلف مذهبی در تقویم سالانه مثل اعیاد، ماه‌های محرم و صفر و رمضان و همین‌طور ولادت‌ها و وفات‌ها را داریم که باید با عنصر تأثیرگذار و ماندگار موسیقی، پوشش داده شوند. خوب، لازم است برای تمام این مناسبت‌ها، با سرودن اشعار و ابیات شایسته و طراحی هوشمندانه‌ی موسیقی در ساختارهای سنتی، آیینی و مذهبی، مواد برنامه‌ای تأثیرگذار تولید کرد؛ چیزی که در منشور افق رسانه هم به طور جامع و کامل به آن پرداخته شده و در دستور کار قرار دارد. علاوه بر این‌ها، مباحث اجتماعی که به نحوی با اعتقادات و باورهای دینی ما مرتبط هستند، مثل دوستی، محبت، ایثار، اکرام، اطعام، صبر، گذشت، راز و نیاز، نیایش، زیارت و ... هم در ردیف برنامه‌های تکلیفی و تعهدات تولیدی صدا و سیما در حوزه‌ی موسیقی و سرود قرار دارند.

* شما قبل از این مسئولیت، مشاور معاون مجلس و استان‌ها در شورای عالی موسیقی استان‌ها در همین مرکز موسیقی و سرود بودید. آیا موسیقی رضوی در استان‌های دیگر، جز خراسان رضوی، حضور دارد؟ این حضور به چه صورتی است؟

** بله قطعاً! از آنجا که همه‌ی ما ایرانیان، عاشق و شیفته حضرت رضا (ع) هستیم، هنرمندان سایر استان‌ها هم به تولید آثاری در زمینه‌ی موسیقی رضوی می‌پردازند. در جشنواره‌ی سرود رضوی که هر ساله برگزار می‌شود، می‌توانیم آثار مختلفی را در زمینه‌های مختلف هنری از جمله موسیقی ببینیم و بشنویم.

* با فرا رسیدن ایام و مناسبت‌های مذهبی، آثار متعددی در قالب‌های مختلف موسیقی تیتراژ، موسیقی متن فیلم، قطعه‌ی موسیقی مستقل و ... برای اخذ مجوز به اداری نظارت و ارزشیابی موسیقی می‌آیند. این آثار با چه حساسیتی بررسی می‌شوند و معمولاً در چه سطحی از لحاظ کیفی قرار دارند؟

** ما معمولاً در حالت عادی برای اعطای مجوز پخش به آثار ارائه شده، به اداری نظارت و ارزشیابی، از کارشناسان مجربی در زمینه‌ی شعر و موسیقی بهره می‌بریم و اعتقاد داریم آثاری باید به پخش بروند که از لحاظ کیفیت اجرا، در حد قابل قبول و در حد و شأن مخاطب باشند. خوب، بالطبع با فرارسیدن این ایام، حساسیت ما نیز بیشتر می‌شود.

* در انتها اگر صحبت خاصی در خصوص موضوع بحثمان دارید، بفرمایید.

امروز موسیقی و سرود، نفوذ انکارناپذیری در روحیات مردم ما دارد. همه‌ی رسانه‌های دیداری و شنیداری نیز با توجه به همین نکته، از این ابزار موثر و جذاب استفاده می‌کنند. بنابراین، به نظر ضروری است تمهیدات هوشمندانه و برنامه‌ریزی شده‌ای برای پرورش هنرمندان مستعد جهت تولید آثاری ماندگار و تأثیرگذار اندیشیده شود. نکته بعدی بعد از تولید این آثار، نوبت پخششان در رسانه است. من فکر می‌کنم شایسته است که در ساعات منتهی به اوقات شرعی در کلیه‌ی شبکه‌های رادیو تلویزیونی و نیز شبکه‌های جهانی، موسیقی مذهبی به ویژه نوای نغمه‌های فرهنگ رضوی پخش شود.

